

DE RHIJNSBERG IN HEERDE VIJF JAAR LATER

Het gebouw past op de visie van toen

Hoe doet een maatschappelijk gebouw met een hoge intensiteit het nog na vijf jaar in gebruik te zijn geweest? Partner van Schooldomein SVP architectuur en stedenbouw kozen hun ontwerp De Rhijnsberg in Heerde uit voor het decor van een weerzien tussen onderbouwcoördinator Gerlinda van Eijk van CBS Het Talent en projectarchitect Marcel Steeghs.

"De tijd van nu is onderwijs in de breedte geven en niet meer in de engte van de kennisoverdracht."

Marcel Steeghs en Gerlinda van Eijk

Vaak gaat de aandacht uit naar nieuw opgeleverde projecten. Zelfs bij Europese aanbestedingen en selecties worden er referenties gevraagd die maximaal drie jaar oud zijn, terwijl het volgens SVP architectuur en stedenbouw veel belangrijker is om te kijken hoe een gebouw zich op de lange termijn houdt. Kan het gebouw tegen een stootje en is het in staat veranderingen op te nemen?

Het markante gebouw in Heerde oogt nog als nieuw en dat wordt door Gerlinda bevestigd: “Dit is een megagebruiksgebouw dat intensief gebruikt wordt, maar dat zie je er niet vanaf. Anderhalf jaar geleden hebben we coating aangebracht omdat de muren wat te lijden hadden, maar voor de rest houdt het gebouw zich goed. Er zitten twee basisscholen, een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal, een BSO en de gymvereniging in de gymzaal. Dit is een wijk met veel jonge gezinnen, maar we trekken ook veel kinderen uit de omgeving. Het is niet meer zo dat het gebied bepaalt waar je je kind naar school doet. Het is een echt onderwijsgebouw, dat in de ruimtelijke mogelijkheden deels als een IKC werkt. De partijen zijn inmiddels aan elkaar gewend geraakt en de samenwerking met kinderopvang en de BSO is natuurlijk gegroeid. We delen verder beide speel-lokalen, de grote gymzaal en de keuken.

RUIMTE VOOR EIGEN PLEKKEN

“Er zijn veel grote ruimten en vooral veel verschillende ruimten. Het gebouw is mooi verdeeld in vleugels, waarin bijvoorbeeld de onderbouw en bovenbouw hun onderwijsdag doorbrengen. Daardoor ervaren de kinderen niet dat ze met veertien groepen in een groot gebouw zitten, maar hebben ze een eigen plek die vertrouwd is. Functioneel en mooi zijn de leerpleinen; we hebben geen gangen meer, maar werken speelplekken buiten je lokaal. Door de schuifpuien tussen twee dubbele groepen kunnen we de ruimte multifunctioneel gebruiken. Het licht is heel fijn met veel glas en veel ramen. Dat geeft een gevoel van lichtheid in jezelf, waardoor je ruimte in je hoofd krijgt en daardoor meer energie hebt. Daarnaast is de klimaatbeheersing in het gebouw erg prettig. Het mooie is ook dat alles onder één dak zit; je stapt je lokaal uit en binnen een minuut ben je waar je moet zijn. Het werkt daardoor voor de kinderen prettig en

overzichtelijk. Een aandachtspunt is misschien de inrichting van het plein. Dat is nu steen en beton en we hadden liever natuurpleinen gehad met bomen en plekken waar kinderen zich kunnen verstoppen. De gemeente Heerde is eigenaar van het plein en dat betekent dat het een openbare ruimte is, zonder afsluitbare hekken.”

GEBRUIKSKWALITEIT

Projectarchitect Marcel Steeghs is blij met de waardering van Gerlinda: “Er was zeker tumult in de buurt toen de school hier kwam; het is een kleinschalige woonwijk en daar zet je een gebouw van 4.500 m² in. Dat gevoel van groot en eng hebben we vertaald naar een geleding van groot naar klein. De witte penanten die je ziet, staan op een afstand van zeven meter en spiegelen het patroon van de huizen in de wijk. Op detailniveau heeft elk raam een ribbeltje zodat er op die 80 meter gevel ook nog wat te beleven valt en licht en schaduw ermee kunnen spelen. We hebben verder gewerkt met een mooie steen met speelse detailleringen en uitkragende luifels vanwege het energetische effect en het reguleren en beschermen tegen te veel zon. Het centrale hart kent een hoogwaardige afwerking; de gangwanden met nissen hebben stevige houten puien. De lokalen worden het meest intensief gebruikt en die moet je om de zoveel jaren schilderen. Er zit een soort staffeling in het onderhoud van materialisering vanuit het casco naar de lokalen. Duurzaamheid was hier een speerpunt vanuit de wethouder. Het ging toen nog vooral over energetische duurzaamheid en de toepassing van installaties. We hebben de GPR gebruikt om het veelkoppige monster duurzaamheid te vertalen naar duurzaamheidsaspecten waar de gebruikers prioriteit aan gaven en gebruikskwaliteit kwam daarmee bovenaan te staan. Het bureau Search heeft daar samen met de projectmanagers van ICSadviseurs een belangrijke rol in gespeeld. De degelijkheid van het gebouw en flexibiliteit hebben we vooropgezet; de gevel en het casco moeten immers vijftig jaar blijven staan en de ontsluitingen zijn bewust algemeen gemaakt zodat de gebruikers op een makkelijke manier met de verschillende ruimtes van het gebouw om kunnen gaan. De grootste bijdrage aan duurzaamheid is naar onze mening om flexibel te ontwerpen en ervoor te zorgen dat het gebouw veranderingen in gebruik mogelijk maakt.”

ONTWIKKELING BREDE SCHOOL

Marcel verder: “Dit werd vijf jaar geleden een brede school genoemd, maar dat begrip is een beetje in onmin geraakt. De connotatie was dat een brede school beter zou zijn voor de leerprestaties, maar inmiddels geloof ik meer in de brede school als maatschappelijke institutie in de samenleving. Het hart van de school is zo bedacht, met een centrale aula, een podium en de speellokalen met schuifwanden, dat je het ook als kerk kon gebruiken of voor algemene bijeenkomsten voor bijvoorbeeld de buurt. Toen we begonnen zat er namelijk ook een kerk als partner bij. Je ziet dat scholen aan de verantwoordelijkheid moeten wennen om niet alleen kinderen op te leiden, maar ook een bredere rol in de samenleving te spelen die verder gaat dan alleen maar lesgeven. Hier was dat de grondgedachte in het ontwerp. De algemene ruimte is zo ontworpen met een extra kortsluitingsgang zodat hij gemakkelijk door derden gebruikt kan worden, zonder dat men last heeft van elkaar.”

Gerlinda reageert: “De tijd van nu is onderwijs in de breedte geven; dat kun je niet meer los zien van ontwikkelingen in de samenleving. Kinderen worden anders benaderd dan twintig jaar geleden, ook in de vorm van coaching. Het is ook een stuk samenwerken en die context is juist in deze tijd belangrijk; je werkt samen in de klas en je trekt samen met je leerkracht

op. De intimiteit van de eigen groep met eigen gedragsregels blijkt weer veel belangrijker te zijn en dat willen we juist weer benadrukken. Daarbij is de Rhijnsberg vooral een voorziening die intensief onder schooltijden van kwart over acht tot halfdrie wordt gebruikt. Daarna maken de BSO en de gymvereniging er gebruik van. Ik zie ook wel de potentie om een meer actieve rol in de wijk te vervullen. Op de parkeerplaats is al eens een buurtbarbecue georganiseerd en de BSO wil de muziekvereniging al binnen halen, maar het moet nog steeds groeien. De openheid van het gebouw is toch ook een aandachtspunt en dat speelt vooral na schooltijd, wanneer er weinig zicht is op wie binnen komt.” Marcel: “Hier stonden eerst twee scholen redelijk geïsoleerd. We hebben stevig ingegrepen in de stedenbouwkundige context, waarbij altijd door de gemeente is gesteld dat het plein een openbare ruimte moest zijn. Ik ben het daarmee eens, maar toegankelijkheid was en blijft altijd een issue. Een gebouw biedt als het goed is een kader waarbinnen voortdurende ontwikkeling mogelijk moet zijn. De slag die we de afgelopen vijf jaar hebben gemaakt en waar we nog naartoe gaan is dat het gebouw niet bepalend maar helpend is om te kunnen doen wat je voor ogen hebt.” Gerlinda knikt: “We begonnen vijf jaar geleden met een idee en vijf jaar later blijkt het gebouw daar geweldig bij te passen.” ◀

▶ Voor meer informatie kijkt u op svp-svp.nl.